

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010.

Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2025. gada 5. jūnijā

Satversmes tiesas 4. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Jautrīte Briede, tiesneši Veronika Krūmiņa un Juris Juriss, kolēģijas sēdē izskatījusi pieteikuma iesniedzēja [..] pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 85/2025),

konstatēja:

1. Ieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Administratīvās atbildības likuma 73. panta pirmo daļu (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2024. gada 31. decembrim) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam, 92. panta pirmajam un otrajam teikumam, kā arī spēkā neesošu attiecībā uz ieteikuma iesniedzēju no [datums].

2. Apstrīdētā norma noteica:

“(1) Ja persona izdarījusi administratīvo pārkāpumu, kas saistīts ar tai piešķirtajām tiesībām, amatpersona, lai novērstu turpmāku pārkāpumu izdarīšanu, var piemērot procesuālo piespiedu līdzekli – personai piešķirto tiesību izmantošanas apturēšanu (turpmāk šajā pantā – tiesību izmantošanas apturēšana) līdz brīdim, kad stājas spēkā lēmums administratīvā pārkāpuma lietā.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemta ieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija vērtē, vai:

1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;

- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš sniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Latvijas Republikas Satversmei. Pieteikumā apstrīdēta Administratīvās atbildības likuma normas satversmība. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt Latvijas Republikas Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma, tam pievienotajiem dokumentiem un Tiesu informācijas sistēmā pieejamās informācijas konstatējams, ka [datums] pret pieteikuma iesniedzēju uzsākts administratīvā pārkāpuma process un viņam piemērots procesuālais piespiedu līdzeklis – transportlīdzekļu vadīšanas tiesību izmantošanas apturēšana. Valsts policija ar [datums] lēmumu nolēma pieteikuma iesniedzējam piemērot naudas sodu un kā papildsodu piemērot transportlīdzekļu vadīšanas tiesību atņemšanu. Pieteikuma iesniedzējs Valsts policijas lēmumu pārsūdzēja tiesā. Lieta par minēto administratīvo pārkāpumu vēl tiek skatīta tiesā.

Pieteikumā norādīts, ka Administratīvās atbildības likums neparedz ieskaitīt papildsoda termiņā pieteikuma iesniedzējam piemēroto procesuālo piespiedu līdzekli – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību apturēšana. Pieteikuma iesniedzējs ir pārsūdzējis lēmumu par soda piemērošanu administratīvā pārkāpuma lietā, un procesuālais piespiedu līdzeklis attiecībā uz viņu ir spēkā jau ilgu laiku. Tāpēc konkrētajā situācijā preventīvs un pagaidu rakstura procesuāls līdzeklis kļūst par faktisku sodu pirms galīgā nolēmuma spēkā stāšanās. Rezultātā pieteikuma iesniedzējam būs atņemtas transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz ilgāku laiku nekā to paredz likums attiecīgā pārkāpuma gadījumā. Tāpēc pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētā norma pārkāpj Latvijas Republikas Satversmes 1. pantā ietverto tiesiskuma principu un samērīguma principu, kā arī aizskar viņam Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajā un otrajā teikumā ietvertās pamattiesības.

Līdz ar to pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī ja personai šādu iespēju nav.

6.1. Satversmes tiesa ir atzinusi, ka konstitucionālā sūdzība galvenokārt ir subsidiārs (papildu) personas pamattiesību aizsardzības mehānisms gadījumos, kad ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem nav iespējams novērst pamattiesību aizskārumu (sk. *Satversmes tiesas 2007. gada 26. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2006-38-03 8.1. punktu*). Satversmes tiesas likumā ietvertā subsidiaritātes principa mērķis ir panākt, lai tiesa, izskatot lietu pēc būtības, vispirms izmantotu tās rīcībā esošās tiesību piemērošanas un interpretācijas metodes Satversmei atbilstoša rezultāta sasniegšanai (sk. *Satversmes tiesas 2011. gada 19. oktobra sprieduma lietā Nr. 2010-71-01 14. punktu*). Demokrātiskā tiesiskā valstī tiesas ir atzīstamas par efektīvāko mehānismu, kas, izvērtējot katru gadījumu individuāli, var konstatēt, vai ir ievērots saprātīgs līdzsvars starp konkrētās personas tiesībām un sabiedrības interesēm (sk. *Satversmes tiesas 2019. gada 7. oktobra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2018-19-03 15.2. punktu*).

No pieteikuma, tam pievienotajiem dokumentiem un Tiesu informācijas sistēmā pieejamās informācijas izriet, ka [datums] ir pieņemts pirmās instances tiesas spriedums lietā Nr. [...], ar kuru tā atstāja negrozītu Valsts policijas amatpersonas lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā, bet pieteikuma iesniedzēja sūdzību noraidīja. Šajā spriedumā tiesa, ņemot vērā pieteikuma iesniedzējam piemērotā procesuālā piespiedu līdzekļa mērķi, samērīguma un taisnīguma principu, atzina, ka tas ieskaitāms papildsoda – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana – termiņā. Nepiekrītot pirmās instances tiesas spriedumam, pieteikuma iesniedzējs to pārsūdzēja. Tiesvedība minētajā administratīvā pārkāpuma lietā vēl turpinās.

Tādējādi pieteikuma iesniedzējs nav izmantojis visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

6.2. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka viņa pieteikuma izskatīšana ir vispārsvērīga, jo apstrīdētās normas regulējums skar daudz personas un izgaismo sistēmisku problēmu konkrētā procesuālā piespiedu līdzekļa piemērošanā. Turklāt

vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi nespēj novērst būtisku kaitējumu pieteikuma iesniedzējam, jo viņam piemērotais procesuālais piespiedu līdzeklis ir spēkā jau ilgstoši un tad, kad stāsies spēkā galīgais nolēmums administratīvā pārkāpuma lietā, būs iestājušās neatgriezeniskas sekas.

Satversmes tiesas likuma 19.³ panta trešajā daļā ir noteikti divi izņēmuma gadījumi, kad Satversmes tiesa var lemt par pieteikuma izskatīšanu, pirms ir izmantoti vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi. Lai konstitucionālās sūdzības izskatīšanu atzītu par vispārsvarīgu, nepieciešams konstatēt ne vien to, ka tajā aprakstītais tiesiskais stāvoklis bez konkrētā pieteikuma iesniedzēja skar arī citas personas, bet arī, lai konkrētā tiesiskā situācija pati par sevi būtu atzīstama par sevišķi būtisku un prasītu nekavējošu tā atrisināšanu. Savukārt par būtisku kaitējumu uzskatāms vienīgi tāds, kas personas tiesībām un interesēm vienlaikus rada nelabvēlīgas un neatgriezeniskas sekas.

No pieteikuma nav secināms, ka pieteikuma iesniedzēja situācija būtu atzīstama par sevišķi būtisku un prasītu nekavējošu tās atrisināšanu Satversmes tiesā pirms ir izsmelti vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi. Tādēļ konkrētajā gadījumā nav gūstams apstiprinājums tam, ka pieteikuma iesniedzēja norādītās sekas būtu uzskatāmas par neatgriezeniskām.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā noteiktajām prasībām.

Nemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 4. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (ieteikums Nr. 85/2025).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Jautrīte Briede